

आवा

AIR POLLUTION WORK IN MAHARASHTRA

R E P O R T

AUG 2019 - AUG 2020

#SAALBHAR60

Contents

MAHARASHTRA CLEAN AIR PROJECT:

- Overall Impact
- Deliverables
- Performance Indicators

Aug 2019 - Aug 2020

COMMUNICATIONS HUB:

- Overall Impact
- Deliverables
- Performance Indicators

Apr 2020 - June 2020

overall impact

MAHARASHTRA
CLEAN AIR PROJECT

AUG 2019 - AUG 2020

01. *TWO out of THREE political parties (Congress and NCP) make air pollution an election issue during the Maharashtra elections, 2019.*

02. Consistent engagement with Maharashtra Pollution Control Board on the Clean Air Action Plan for Mumbai, based on the recommendations made by the Maharashtra Clean Air Collective.

03. Members of the Collective and BMC setting up India's largest air quality monitoring network across Mumbai.

04.

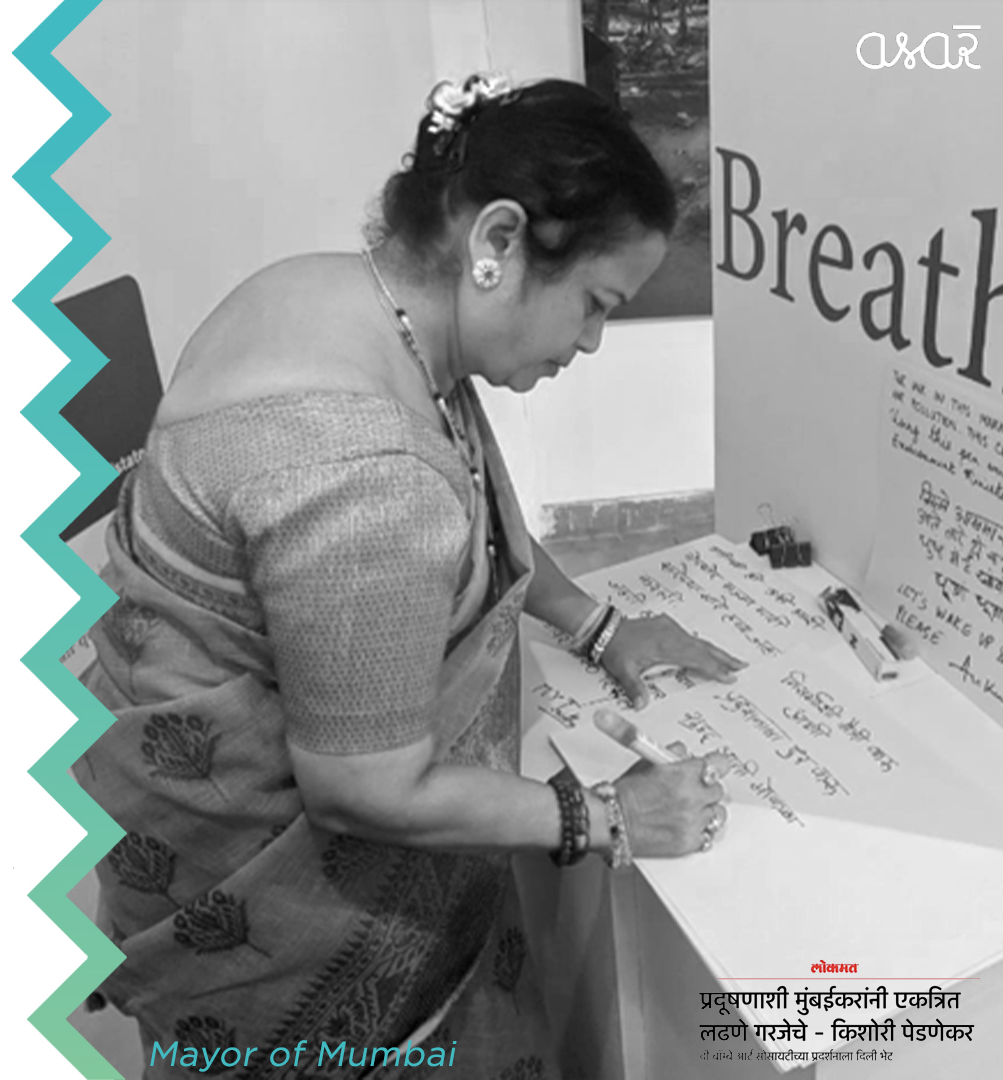
The Mayor and the Deputy Mayor of Mumbai, plus multiple MLAs from the state have engaged on the project, they have also expressed concern and willingness to work on the issue of air pollution.

05.

Media in Maharashtra focused on the air pollution in MH and its cities, not only in Delhi-NCR.

06.

Consistent coverage on the issue in the state.

Mayor of Mumbai

लोकमत

प्रदूषणाशी मुंबईकरांनी एकत्रित
लढणे गरजेचे - किशोरी पेडणेकर

दी बायले भार कोसायदीच्या प्रदर्शनाला दिली भेट

deliverables

MAHARASHTRA
CLEAN AIR PROJECT

AUG 2019 - AUG 2020

Robust Maharashtra Clean Air Collective with
45 members.

Multiple collaborations, on-ground and online,
within the collective in **Mumbai, Nagpur,**
Chandrapur.

Approximately 40 influencers engaged on
the issue of air pollution from all fields
including a large network and citizen
movements, politicians, mainstream news
personalities, Bollywood and social media
influencers, health professionals, and more.

Varied new stakeholders demand for clean air across the country including influencers, health professionals and children.

Constant engagement with print, online and electronic media for regular coverage of the activities; relationships built with amplifiers like radio stations, networks and other influencers to amplify the work.

Over 124 articles and televised news pieces of unpaid promotion on the collective's work.

वांद्रेतील प्रयोगातून वायुप्रदूषणाचे संकेत : गंभीर बाब असल्याचे आरोग्यतज्ज्ञांचे मत

विद्यार्थ्यांनी अधिकाधिक वेळ घालविलेली जागाच प्रदूषित

लोकप्रिय न्यूज नेटवर्क

मुंबई : आम्हाला कधीच कळले नाही की, आम्ही जेथे जास्तीतजास्त येऊ घातविला आहे, त्या जागेवर इतके प्रदूषण आहे, अशी प्रतिक्रिया यां पेथोन चार महाविद्यालयांच्या विद्यार्थ्यांनी दिली. मुंबईच्या हवेत गुगळा तपासण्यासाठी यां पेथीत

पर्यावरणात्सव

नैरस्तल कॉलेजच्या परिसरात दोन
आयडाबांधांपैकी कृत्रिम कुण्ड
घरसंस्थितच अजली होती।
वाढतचलणाऱ्या प्रदूषणापुढे
कुण्डाच्या रंग काळा झाला असे
जेव्हा ही कुण्डने घरासंस्थित आली
तेव्हा यांच्या रंग पांढरा होता.

जन्मसंपत्तीच्या सुरुवातीस यांचा
पश्चिम येथे राहणं प्रदूषण-जागृत्तेतून
माहीन राहण्यासंबंधी आली होती।
त्यांच्या भाग घेणून यांचे दोन
प्रयोग करून घेतले आता, वाढते प्रदूषण
ही बांधू आणत नाही असल्याचा

अजंठा ही ती कृत्रिम फुफुसो बघिनी, तेव्हा ती संतंदावा लवकरच सजिस्तो होई, ती
माझा फुफुसालासो आलेख हा प्रमेणावा
माध्यमातून माझ्या आणि इतर मनुजसंजाव्या
फुफुसुराचे कथ्य होत आहे. हे मला अजून वाटण्यास
मिळते आहे, अजंठा एखादी व्यक्ती प्रक्षिप्त दवेचे
रहस्य वसो, तेव्हा शरीरात काय बदल घडवत,
हे दाखविलेगा हा संयोग माझे आहे.

- डॉ. संजीव मेहता,
वांझे येथे प्रयोगासाठी लावण्यात आलेले कृत्रिम
पुष्पफुस, तर दुसऱ्या छत्राखिात प्रसूपांमुळे
काळे पडलेले कृत्रिम पुष्पफुस.

आरोपितकर्त्यांचे म्हणणे आहे. बाबर या प्रभुत्वाच्या काळ काल असल्याने संस्थांनी मुंबईकरांना स्वच्छ हवा मिळाली, याबाबत राज्य सरकारच्या पोच पावले उपलब्धतासाठी आवाहन करण्यात आले आहे. २०१८ साली आता प्रभात दिल्ली आणि बंगळूर येथे कृत्रिम कुपूसचे बसविण्यात आले होते. दिल्लीचे अजयभा ६ दिवसांत तर बंगळूरचे २५ दिवसांत हा कृत्रिम कुपूसचा रंग काढला बघता होत. महाराष्ट्रात चांद्रे येथे हा प्रयोग पहिल्यांदाच करण्यात आला. या

माध्यमत्वनं यापुप्रदूषणघाता
 अतोप्यधरं होणास परिणाम
 तासपयस्य आला, अस्ती माहती
 इत्यक आर्ति आणि वातावरण
 फाडिलेनकडून देयात अस्ती.

३२ जानेवारी रोजी प्रदूषित
 झालेला कृषिप क्रुक्ताले छोटे-छोटे
 तुकडे कणय्यात येतील. ते तुकडे
 निष्पादक सारक्या समितीकडे
 पाठविले जातील आणि मुंबईदेखील
 दिल्लीसारक्या प्रदूषित आहे, हे
 यादारे निदर्शनास येईल. मुख्यमंत्री
 उद्भव ठाकरे यांच्या नेतृत्वाखाली

अद्विष्ट ठाकरे यांच्यासारखी
पर्यायवाची नवराष्ट्रवादी सामले
आहेत. त्यांनी मुंबईचे प्रमुख कमी
करवाढाची पुढाकार घ्यावा, असे
आपसी इच्छा आहे. कलौत एमर
कन्सल्टंट्सकडून एक भाग म्हणून
अन्वेषण मुंबईची कलौत एमर योजना
अद्विष्ट प्रभावी करावची आहे.
त्यासाठी राजकीय नेते, सरकार
अधिकारी व इतर अधिकारी
वर्गीसोबत काम करावचे आहे, असे
वास्तव्यन सोबेचे संस्थापक भगवान
केसावड यांनी सांगितले.

मौ आणि माझ्या मित्रांनी
कुसुमाच्या फक्तल्या जवळच, तसेच
हजेच्या गुणवत्तेच्या बर्हीतीचा
तपशील घेतला होता. बघ्या
दिवसाच्या सुनारात कुसुमाच्या रंग
याहीरीत्या फक्तल्या होत. पत्नीच्या
आणि नव्या दिवशी बदललेले फोटो
माझ्याकडे असल्याने, मौ माझ्या अनेक
निघ आणि नोव्हेंबरकडून घट्टिले
आणि तेथीलच बघ्या घट्टला, अस
यांदे घट्टिलेच होत. नेशनल
कॉलेजची विद्यार्थिनी नुसत काही
दिने सांगिले.

लोकमत

‘सफर’चा अहवाल : एमएमआरडीएप्रमाणे पालिकेनेही कारवाई करण्याची मागणी

**बीकेसी, अंधेरी आणि बोरीवली
परिसर ठरले सर्वाधिक प्रदूषित**

ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਸਕੂਲ ਫੈਰਹਾੜੀ

[illegible]

પ્રણાલિ પ્રવૃત્તિ વિવિધ ગતિઓ મુજબના સ્થળે હવા કૂલી આગળના તરફ લઈ જાય છે. જે માથાને દા. આગળના ડોલેરના પેરાસોલ ડિસ્કનાંદા સ્પીડનાંદા ઓ. મેંડાનાંદા દા. આગળનાંદાં, પરિપૂર્ણ સામ્યતાની ડોલેર પર્સોનાલિટીની જેમી ઓ. જેમી ડાંડાં આગળનાંદાં પાર્સોનાલિટીની સામ્યતાનાંદાં સ્થળે લઈ જાય છે. વા. મુજબ આંતરિક મુજબ ડોલેરનાંદાં તરફ લઈ જાય છે. સામ્યતાનાંદાં સ્થળે સામ્યતાનાંદાં સ્થળે લઈ જાય છે. સામ્યતાનાંદાં સ્થળે લઈ જાય છે. સામ્યતાનાંદાં સ્થળે લઈ જાય છે.

परत पुर्वीच्या प्रदूषणास काळजीभूत
 असून, यास रिव्हर्सायल कराय होत
 आहे. घोंगरीची, अंबोरी, घोडेची
 येवू, काडी अशील भाऊलाय हे पोलिस
 साहय्येने प्रदुषित सोईमिळता येत
 आहे. निराशेत, या आजारकळात
 घोडेही साहय्येने प्रदुषित होत भावून
 सोईमिळतात आते असून, येथे मुक्त
 आत्म्यांनी बांधकामे यास काळजीभूत
 आत्म्याचे पराधीनत्वस्थिती भरणे
 आहे. येवू येथील कणकण्यांमून
 सोडना जाण्या या, पळियेय
 उपलब्धतील कणकणे, मुक्त आत्म्यांनी
 बांधकामे असे अनेक परत यास
 काळजीभूत आहे

मुंबई महापालिका जबाबदारी इटकन्त आहे!

[illegible]

‘आपदा’ या
संवेदनशून्यतावर
हजेक दर्जा
सौंदर्यवादात येतो.

પરિશિષ્ટમાં જણાવેલ પ્રમાણમાં કમ્પોઝિટ પ્રવાહન ૨ ટોના ૨૦૦ પારિશિષ્ટના ઘેરવટ અધિક સીટિંગવાળા અને,

The screenshot shows the 'Air Quality Forecast' website. At the top, there are four colored icons representing different regions: a red icon for the West, a yellow icon for the South, an orange icon for the East, and a green icon for the North. Below these icons, the text 'Air Quality Forecast 2-3 days Levels in $\mu\text{g}/\text{m}^3$ ' is displayed. A search bar with the text 'What Area?' is visible. Below the search bar, a table displays forecast data for various locations. The table has columns for 'Location', 'Time', 'Forecast', 'Forecast/Actual', 'Status', and 'Air Value'. The data rows show forecasts for 'Hemel Hempstead' and 'Hemel Hempstead' at different times, with status indicators (yellow and red) and air values (100 and 120).

[illegible][illegible]

हवाईतील नुकसान प्रत्येक कक्षाचे प्रमाण फॉरवर्डर मॅटरमध्ये (लीट)	
कोईकली	लेट्स
30% फॉरवर्डर	22% फॉरवर्डर

साप्ताहिक २२२ लाख	वार्षिक २२२ लाख	
चंद्रपूर ३२२ लाख	साप्ताहिक ३२२ लाख	
अकोले ३०३ लाख	वार्षिक ३०३ लाख	
३०३ लाख	३०३ लाख	
३०३ लाख	३०३ लाख	

Hello Mumbai
 Page No. 1 Jan 03, 20
 Powered by: envelope

Highest ranking news channels in Maharashtra, like ABP MAJHA, SAAM TV covered the collective's work

Performance Indicators

MAHARASHTRA
CLEAN AIR PROJECT

AUG 2019 - AUG 2020

The recommendation regarding shared mobility and enhancing public transport network is vital. For this, involvement of citizens for effective implementation is needed. We welcome the submissions made by the group.

-The Chairman of MPCB

The background of the slide features a green-tinted photograph of a rugged mountain range. Overlaid on the right side of the mountains is a white, intricate mandala design. The mandala consists of several circular and teardrop-shaped motifs, each containing smaller geometric patterns like circles, triangles, and lines. The overall composition is balanced and visually appealing.

media exposure

Music Video:

Created, produced and promoted pro bono, received over 4 million views.

<https://youtu.be/guJ8APr4cyM>

Tweet by Leading Journalist and Social Media Influencer, Rajdeep Sardesai.

LEAVING OUR MARK

Digital and Print Media

SHILPA SHETTY KUNDR
@TheShilpaShetty

The lung-billboard outside National College, Mumbai is a reminder of the increasing pollution levels. The 'lungs' have started turning black in a week! This is unsettling. Let's do our bit to keep our city clean & ensure we have #SaafShwaas24Taas.

#CleanAirMumbai #KarMumbaiKar

hitentejwani
@tentej

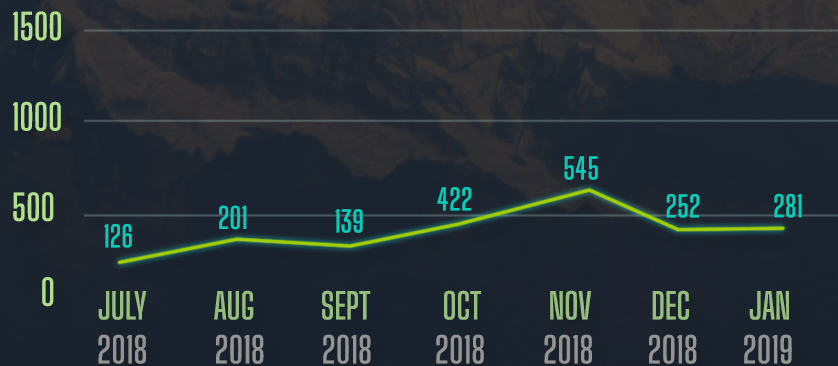
Did u know ... #SaafShwaas24Taas
#CleanAirMumbai

MEDIA EXPOSURE ONLINE MEDIA

JULY 2018 - JAN 2019

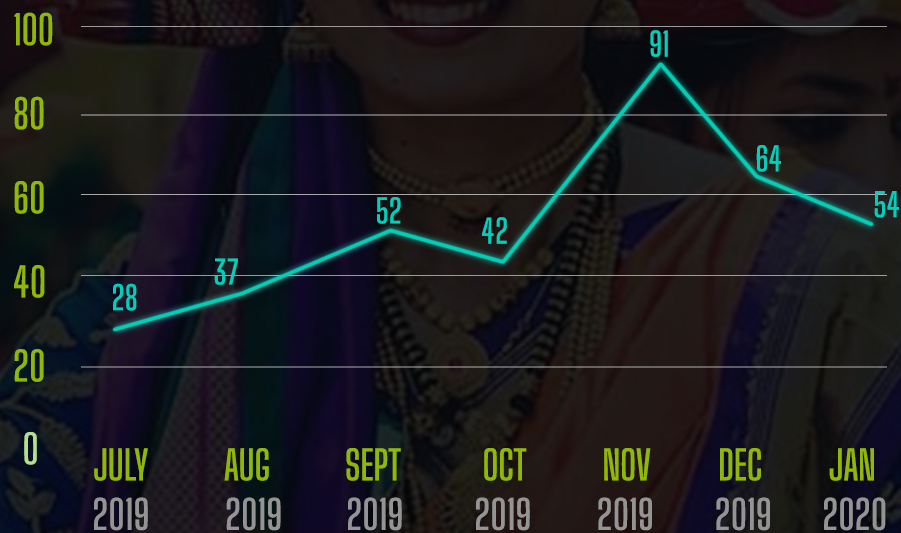

JULY 2019 - JAN 2020

COVERAGE IN MARATHI ONLINE MEDIA

JULY 2019 - JAN 2020

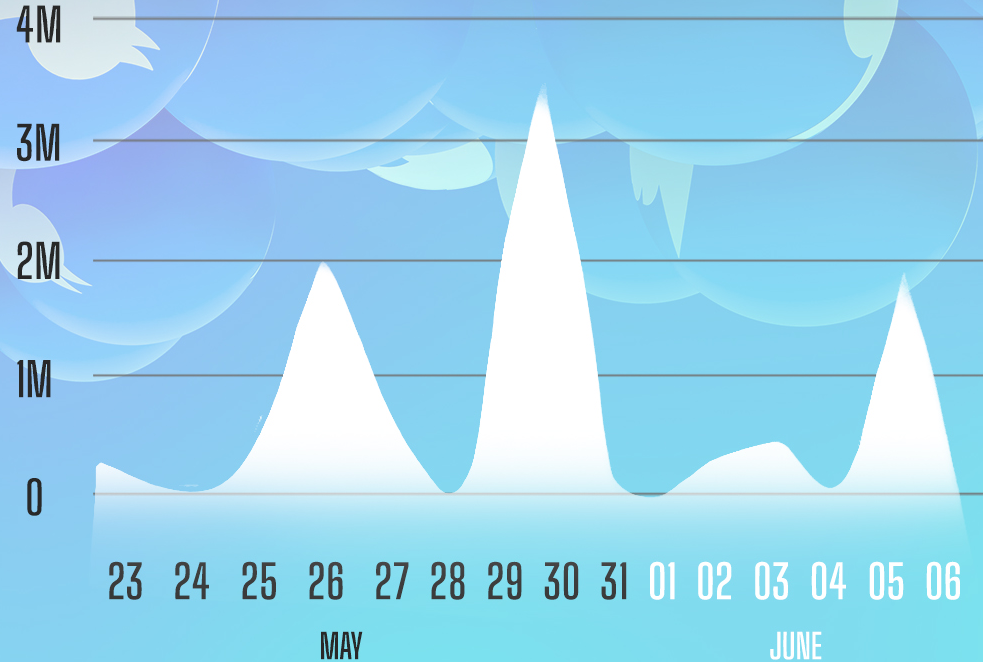

OVERALL REACH OF #SAALBHAR60 ON TWITTER

KEY METRICS FOR TWITTER

9M
impressions
570
users
1K

overall impact

COMMUNICATIONS
HUB

APRIL 2020 - JUNE 2020

01. *Over 4200 people received information on where to receive their supply of food from ration stations.*

02. The unbranded content created by the communications hub reached over 16 million people.

03. The team was able to engage with several new stakeholders.

04. *Engagement with media and social media increased.*

05. *Content was telecast on 5 prime time shows; covered by over 25 publications and electronic media outlets; publicised by 3 extremely popular social media web portals.*

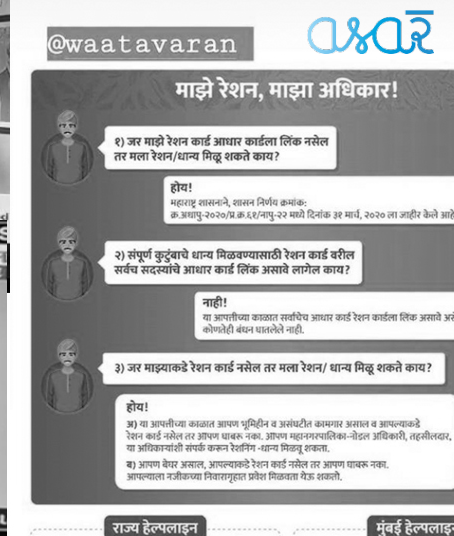
Deliverables

COMMUNICATIONS
HUB

APRIL 2020 - JUNE 2020

The content created was shared in 9 states -
Maharashtra, Delhi, Punjab, Jammu Kashmir,
UP, Bihar, Jharkhand, Chhattisgarh, and
Madhya Pradesh

Shared by various stakeholders from all
backgrounds - politicians, bureaucrats,
members of the judiciary, large network
heads, NGOs, social media influencers, and
Bollywood personalities.

Performance Indicators

COMMUNICATIONS
HUB

APRIL 2020 - JUNE 2020

Jansampark MP

@JansamparkMP

Official Handle of the Department of Public Relations,
Government of Madhya Pradesh | Follow us for official
news & policies.

📍 Madhya Pradesh, India 🌐 mpinfo.org

📅 Joined August 2012

147 Following 89.9K Followers

Followed by I Connect Journal, europeanfairytale,
pratik khedkar, and 6 others

Tweets

Tweets & replies

Media

Likes

Jansampark MP @Jansampark... · 1m

सोच में बदलाव लाकर,
मन से कोरोना का भय भगाएं।
रखें भरोसा औरों को भी दिलाएं,
दृढ़ निश्चय से कोरोना को हराएं।

ध्यान रहे... कोई भी व्यक्ति कोरोना संक्रमित हो सकता है।

हमें मानवता का साथ निभाना होगा। सहयोग करना होगा,
मदद का हाथ बढ़ाना होगा।

[#MPFightsCorona](#)

tvfqtityapa 8m

@raghubir_y

शायद तुम्हारी ज़िन्दगी के सबसे खास
सत्तर मिनट

#SochBadlo
waatawaran

#SochBadlo

Used Bollywood content to create critical information on Covid 19 due to which Shemaroo Entertainment Ltd. (an Indian content creator, aggregator, distributor specifically in the entertainment industry) reached out to give us access to their entire content library.

Other organisations replicated our print content; Amnesty International reached out for support on content they wanted

REACH OF SOME THE HASHTAGS CREATED IN SUPPORT OF THE
CONTENT ON TWITTER

#MASKMUSTHAI

3.2M reach, 3.7M impressions, 655 mentions

#DOORIHAIZARORI

10.1M reach, 11.M impressions, 1174 mentions

#SOCHBADLO

3.2M reach, 3.3M impressions, 776 mentions

Thank you